

SILVER i Fårösund

Vid Fårösund verkar det bli mer havsöring för varje år och emellanåt stryker de tätt på land. Intensivt fiskevårdsarbete ligger bakom detta där i stort sett varje liten rännil producerar nya vilda öringar.

Text och foto: PELLE KLIPPINGE

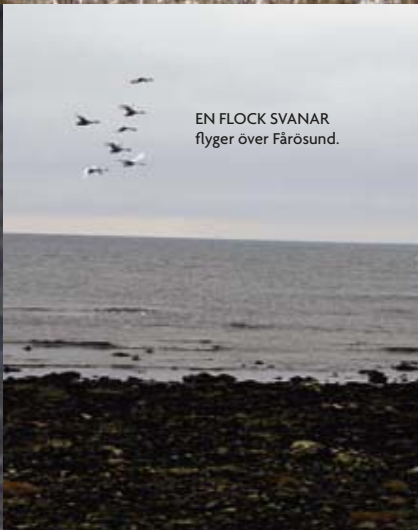

OFISKADE STRÄNDER väntar. Vi såg inga konkurrenter trots att det var helg.

NÄRBILD på Chrilles 3,4 kilosöring från Fårö.

EN FLOCK SVANAR flyger över Fårösund.

SPÖHÅLLARE UNDERLÄTTAR. Många spön ska åka med på fisketuren.

Måste tänka på annat nu och försöka fånga något blankt i stället. Gravadv eller ugnstek havsöring är ju inte så dumt det heller...

Där borta miste kompisen en riktig bamseöring för några år sedan, säger William Godman och pekar ivrigt ut över hemnavikens kraftiga dyningar.

– Den blankingen rusade visserligen musten ur sig men var för grov för att kunna landas. Ja, utan hjälpmedel. Man får ju liksom inget grepp någonstans och då går det som det går. En förlust som sved länge.

Vi lägger några snabba kast över Hideviken, strax intill där vi bor, men det är lönlöst just nu. Wobbler och flugor åker mest kana på ytan och blir dessutom fulla av skräp. Inget läge för bamseöringar här varför vi skippar viken och direkt drar upp till vårt egentliga mål, nämligen Fårösund.

William, som är född här på norra ön, stakar ut färdriktningen. Vi passerar snabbt Hellvi, Rute och Bunge innan vi greppar spöna uppe vid Norre Gattet där Fårösund möter med en stabil östlig vind. Vågorna rullar in med kraft och visst tusan är det rätta huggfärgen i vattnet. Lite lagom grumsigt, vilket havsöringen gillar enligt William som utan dröjsmål dundrar iväg sin kustwobbler med full kraft rakt ut i sundet.

Vi andra sprider ut oss åt skilda håll och området ser verkligen ut som rena drömmästället för havsöring. Här finns ju allt! Storsten, tång och sand skymtar mellan mörka och mystiskt formade klippskrevor som torde erbjuda de mest fantastiska gömställen. Dessutom är det en härlig ström i vattnet genom sundet. Det drar nämligen så rejält i fluglinan att man får en behaglig känsla att fiska i strömmande vatten.

Mellan kasten berättar William att det periodvis finns både "butte" och torsk. Speciellt om man tar färjan över sundet och fiskar från klipporna vid Digershuvud eller Lauterhorn. "Butte" är piggar på gotländska som även är landskapsfisk. Kan precis som flundra bottenmetas. Bara tanken på ugnsbakad piggar, ni vet där man fyller ryggen med ansjovis, gör att jag nästan tappar koncentrationen.

Plötsligt har jag en fisk som följer men utan att bita. Märkligt att den inte bara pangade på under dessa fina förhållanden. Vinden plus den överskyade himlen borde få havsöringen att ta hårt och okritiskt, men icke. Den bara skyggade undan. Märkligt att den var så blyg men kanske kom den helt enkelt för nära.

Vi kastar vidare samtidigt som vi vadar i vindriktningen. Plötsligt har också William en som går efter wobblern och bara lurar lite tvekan. Puffar bara till plastbiten lite nonchalant. Ingen bjässe, bara en "sprall", meddelar William, vilket är gotlänningarnas benämning på öring i kattfisksize.

Jag fiskar mig bort mot Roger Sjöström och Nicke Carsheim. Roger har fyrat på sin pipa och ser trots luvan ut som en väderbiten sjökaptin i snällblåsten. Nicke tar en öl men de har inget sett eller känt förutom en otroligt massa svanar. De är ju överallt! Något måste vara fel.

Sådana mängder verkar sanslöst och jag kan bara hålla med samtidigt som en flock flyger norrut över Ronald som står utvadad ett stycke bort. Havsörn finns det ju gott om precis som räv, vilka tillsammans borde hålla balans. Vi diskuterar vidare en stund och enas om att det är ganska märkligt i sammanhanget att det exempelvis inte går att hitta svanfjädrar i flugbindningsbutikerna längre. De är ju så perfekta till laxflugor och när de nu finns i sådana mängder borde de ju även finnas där.

Då kommer Chrille Göransson bärande på en fin havsöring. Som alltid dyker han bara upp och chockar! Han bär den elegant i en snara runt stjärten, skrålande blankt och alldeles nyfångad borta i viken. Slänger upp den över huvudet och tjoar till!

– Så här ser dom ut grabbar – det är bara att kasta ut och ta dom!

GAMLA landmärken finns det gott om längs kusten.

ROGER SJÖSTRÖM hoppas på öringhugg med pipan dinglande i käften.

► Vi beundrar fångsten en stund innan vi gör en stenhård satsning. Fiskar av allt i närheten och lite till. Flugor och wobblers viner i luften och nu är det verkligen aktivitet. Kastar i termometern och checkar både vatten och luft. Visst är det kallt men havsöringen finns där och är bevisligen också på bettet. Chrilles kan ju inte ha varit bara en engångsgrej, inte. Det finns säkert fler. Här finns garanterat också större. Bara i bäcken intill, knappa metern bred, hade exempelvis fiskevärdarna på ön strax innan synat av en honfisk på över tio kilo som knatat upp för lek tätt följd av en hane på styvt åtta, så visst finns chansen. Det är bara att stå på.

Vi kastar otroligt mycket och långt men fångar inget. Tröstar oss med att fräsa på en riktigt bra kryddad pytt i panna i lä bakom några låga och kraftigt förvridna tallar. Tänk vad naturen är utsatt här när stormvindarna viner över norra ön. Nu i början av december är vädret trots allt ganska snällt, men tänk en vinterstorm här. Det finns inget som bromsar det minsta utan det är fullt ös rakt in. Skrämmande höga vågtoppar som kastar sig in med våldsamt kraft och skapar ett dån som hörs ända ner till trafiken bakom murarna i Visby. Undrar var havsöringen gör då?

Murrikkan gör sitt jobb galant och är ren och slät som en poletrad kalksten när alla försett sig.

Ronald och jag skrattar lite åt den goda aptiten samtidigt som någon halar upp lite starkt som en värdig avslutning tillsammans med kaffet. Sedan vadar vi ut igen längs den ensliga kusten i sällskap med alla svanar som nu fått sällskap av ganska stora vigg- och knipfloccar. De verkar inte veta var de ska ta vägen utan cirklar fram och tillbaka, stiger och sjunker i luft- rummet innan de drar vidare och försvinner i det dunkla ljuset.

På kvällen när vi kommer tillbaka till huset nere i Hide är vi trötta och slitna av allt vadande och kastande. Mörkret är kompakt. Under en fiskedag rör man sig otroligt mycket och betar av kilometer efter kilometer. Det är

svårt att sluta och det tar på krafterna. Hela tiden är det dessutom spännande för man vet ju aldrig riktigt vad som följer sig bakom nästa udde, rev eller vik. Och även om vi nu mest begränsar oss runt Färösund är det så mycket att fiska av.

Nästa morgon har vinden vridit till sydost med "sludd" i luften och knappt en plusgrad. "Sludd" är en stygg mix av snö och nålvasst fryst regn som gör ont i ansiktet. Vågarna är gropiga och såphåla då vi passerar gamla gårdar, militärbunkrar, en cementfabrik och otaliga färilar innan vi är framme. Med handskar på och dubbla raggsöcker kämpar vi oss ut längs mycket ensliga stränder. Ljuset, det lilla som finns denna decembermorgon, torde vara perfekt jaktljus för hungriga havsöringar. Kanske vågar de komma in riktigt nära så att det kan ge utdelning även på fluga. Det vore förbaskat kul, även om det som nu stundtals tangerar gränsen att vara slitsamt. Ligger temperaturen på bara någon ynka plusgrad blir händerna snabbt väldigt krumma då vinden hela tiden kyler fuktiga fingertoppar. Detta är flugfiskets akilleshäla – den kyliga årstiden.

Jag kastar ut över öppet hav med Färösund snett till höger om mig. Då flugan landar låter jag den först sjunka någon sekund innan jag sakta börjar ta hem. Detta med ett par riktigt långsamma och halvmeterlånga dragningar. Sedan kort paus då flugan får sjunka.

Hela tiden med blicken koncentrerad på den punkt där tafs och lina skär genom ytan. Havsöringen, även grov sådan, är nämligen specialist på att ta lika försiktigt som en vanlig öring. Ibland ser man bara lina och tafs glida lite framåt och då gäller det att vara på hugget själv. Kroka snabbt som attan för kung och fosterland. Jag maler på. Kastar åt höger och vänster och tron finns där hela tiden men inget sker. Kollar lite var de andra är och kanske skulle man ta och fixa eld, tina frusna fingrar och koka kaffe.

Jag hinner bara börja samla lite vedpinnar då jag ser Villiam med spöt i båge ute på revet. Vevar och backar samtidigt in mot land och tveklöst är det en havsöring som går upp i ytan och slår vilt med stjärten. Jag greppar kameran och skyndar ner. Tar några bilder i ett så pass dunkelt ljus att det mest påminner om nattfiske. Efter några rusningar kommer öringen in klar för landning. Villiam greppar med nyan och verkar ha situationen under kontroll då öringen plötsligt sprattlar till och blir fri. Far runt mellan benen som ett skållat troll. Det hela ser ganska komiskt ut och direkt kommer jag att tänka på ordspråket som säger att lätt fångat är lätt förgånget.

Efter, eld, kaffe och lite mat beger vi oss iväg på nytt med full kraft. Vinden tar i och vi svarar med precisa kast som skär genom sydosten. Själv har jag tillfälligt gett upp fluga och i stället greppat spinnstangen. Lite omväxling förnöjer. Chrille signalerar att han sett fisk vaka och strax därpå krokas han

på en. Samtidigt har Villiam fisk på lite längre bort och plötsligt händer allt. Hela vårt Färösund verkar hålla fisk! Jag har följt av en hyfsad öring och Ronald hugg. Chrilles visar sig vara en liten sprall medan Villiam landar i en härlig blänkare. Wobblern sitter fint och han greppar den hårt. Den ska inte slippa undan! Chrille drar under tiden på ytterligare en havsöring som först verkar skaplig men som även den får räknas till sprallgänget. Kom igen nästa år!

Så mojar vinden och allt blir stilla. Jag ser en vilsekommen strömstare och ett stort gäng med svan och skarv ute i grädiset. Vi kastar alla vidare men lika plötsligt som vi fick uppleva ett mindre "magic moment" verkar det nu som om bettet upphört. Timmarna går och olika flugor, drag och wobblers provas. Inga mer hugg, vak eller följare utan bara lugnt och stilla. Kanske lugnet innan stormen. Förresten, har någon sett vädret?

Villiam överraskar och undrar om vi garanterat vill se gotländsk havsöring på nära håll. Yes! Klart vi vill det. Vi kastar oss i bilarna och åker tillbaka mot stugan vid Hide. Bilen immar igen och det doftar fuktiga kläder, men det är otroligt skönt med lite behaglig värme.

Vi genar över några åkerlappar och knallar fram till en liten porlande bäck. Smyger på alla fyra längs den lilla bäcken bland grenar och annan bråte och där står de samlade. Flera havsöringar mellan dryga kilot upp till det dubbla står väl synliga mot ljus kalkstensbotten. Gotländska leköringar som ska se till att säkra nya generationer. Bara att de kan leta sig så långt upp i en liten bäckfåra som denna imponerar djupt. Vi är ju flera kilometer från kusten här. ►

"Vattnet är lagom grumsigt, vilket havsöringen gillar"

Fiske på Gotland

- Visby – Färösund 55 km
- Gratis färja över sundet går varje halvtimme
- Gotland 57 488 Invånare
- Snittvikt på 2-3 kilo
- 10 kilos har landats
- Skyddat för hård vind
- Sydlig vind perfekt
- Oktober till maj
- Nattfiska sommardag
- Torsk som bonus
- Näbbgädda i maj
- Goda lammrätter och "Gotlandsdricka"
- Ta med Murrikka

Släpp tillbaka under

- Havsöring 50 cm
- Lax 60 cm
- Torsk 38 cm
- Gädda 40 cm

Området vi fiskade

Sök på Eniro/karta:
620 35 Hau Rävlar

Läs mer

www.fiskelandgotland.com
www.destinationgotland.se
www.alltomgotland.se
www.i.lst.se

”Hanen håller sig väldigt nära och stryker sig emellanåt upp och över honan”

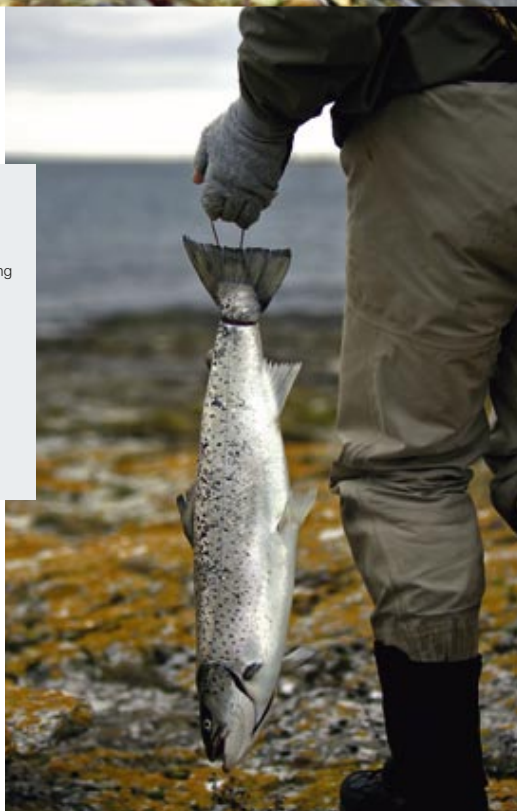

HAVSÖRINGEN på Gotland leker till och med i minsta rännil.

Lite Gotlands-slang

Töis = flicka
Sork = pojke
Baingyl = småfisk
Butte = piggvar
Sprall = mindre havsöring
Släke = blåstång
Käut = säl
Träsk = insjö
Ai = å
Apland = buskområden
El fasto = fastlandet
Ladingen = våren
Purr = napp
Sjoen = östersjön
Toskbodd = dumskalle

CHRILLE BÄR den nyfångade öringen i en snara runt stjärtpolen.

►► Tänk vilken vilja och kraft det ska till. Vi följer öringarna och plötsligt är lekakten i gång på ett ställe.

Hanen håller sig väldigt nära och stryker sig emellanåt upp och över honan. Vill liksom trycka ner henne lite mot gruset. Kanske ett sätt att fjäska och stimulera. Sedan står de stilla tätt jämsides och vibrerar några sekunder. Plötsligt lägger sig honan på sida och piskar våldsamt med stjärten i gruset. De täta prickarna framträder tydligt. Hon upprepar proceduren och efter hårt arbete har en grop på ett par decimeters djup och kanske en halvmeter i diameter bildats. Spänningen stiger.

Så sker det. Honan trycker ut ett lass romkorn samtidigt som hanen i samma skede sprutar sin mjölke i ett stort vitt moln. Det går otroligt snabbt och det ser ut som om någon plötsligt håller ut ett par liter mjölk i vattnet som sedan bara spolats bort med strömmen. Skådespelet är intressant och riktigt vackert. Romkornen trillar ner i gropen och tänk att det bara fungerar. Att alla dessa små runda guldorn ska bli äkta vilda gotlandsöringar.

Och fungerar gör det bevisligen. Landfisket efter havsöring på Färösund och det mesta av övriga Gotlands långa kustremsa är i dag riktigt stabilt och bra. Kanske till och med det bästa i hela landet. Kan tänka mig att det endast är danska Bornholm som är strät vassare vad gäller vildfödd havsöring. Gotlänningarna har också framgångsrikt sneplat och kopierat lite av det bornholmska konceptet. Detta genom att man har fått till ett utökat antal skyddsområden runt lekbäckarna plus en utökad areal som är skyddad runt respektive bäck. Det är viktiga ingredienser för att det över huvud taget ska vara lönt.

Vidare är ju förstås det direkta fiskevårdsarbetet otroligt betydelsefullt i sammanhanget. Här läggs stor möda ner, inte minst ideellt, och jag kan garantera att det är segt virke i de gutar som under årens lopp sett till att havsöringen numera springer upp i minsta lilla rännil som sipprar fram på kalkstensön. Det är bra jobbat och vad jag hört är fler rännilar på gång! ♦